

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права та соціальних
технологій
Кафедра соціальної роботи

**РОБОЧА ПРОГРАМА
СОЦІАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Максьом К.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

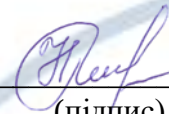
«1» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Захаріна Марина Іванівна, к.філ.н., доцент кафедри соціальної роботи

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри соціальної роботи

Протокол від «1» вересня 2025р. №11

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Шакун Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	3 рік навчання / 6 семестр ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач (-и)	Захаріна Марина Іванівна, кандидат філософських наук, доцент
Профайл викладача (-ів)	https://swdep.stu.cn.ua/%d1%81%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4-%d0%ba%d0%b0%d1%84%d0%b5%d0%b4%d1%80%d0%b8/
Контакти викладача	marina_z@stu.cn.ua +380667551568

2. Анотація курсу.

Дисципліна «Соціальне проєктування» є вибірковою і вивчається здобувачами спеціальності 033 «Філософія».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде вміти: обирати, знаходити та визначати соціальну проблему чи потребу в громаді, на яку буде спрямовано проєктну діяльність; підключати та встановлювати партнерські взаємовідносини зі стейкхолдерами (організаціями соціальної сфери та іншими структурами), донорами (фондами, меценатами та ін.), цільовою групою; підбирати команду проєкту, розподіляти ролі та налагоджувати ефективну взаємодію всіх учасників під час створення та реалізації проєкту; обирати методи керівництва та моніторингу за проєктною діяльністю; розробляти проєктні пропозиції для вирішення соціальних проблем / задоволення потреб громади та кошториси для їх реалізації; використовувати в професійній діяльності філософське знання для визначення стратегій і якісних характеристик перетворень в соціумі та політикумі.

3. Мета та завдання курсу.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування науково-професійного світогляду бакалавра спеціальності «Філософія» в області оцінки проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів, пошук шляхів подолання соціальних проблем і знаходження ефективних методів їх вирішення, а також формування навичок розробки та реалізації соціальних проєктів і програм, здатність виявляти і залучати ресурси для їх реалізації. Предмет вивчення – процес створення та реалізації проєктів соціальної дії.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування у здобувачів здатності до критичного осмислення соціальних процесів та виявлення актуальних соціальних проблем;
- оволодіння знаннями з теорії та методології соціального проєктування;
- розвиток практичних навичок аналізу потреб громади, визначення цілей, завдань і ресурсів соціальних проєктів;
- набуття вмінь розробляти, планувати та реалізовувати соціальні проєкти і програми різного рівня;
- формування навичок командної роботи, партнерської взаємодії та ефективної комунікації у процесі соціального проєктування;
- засвоєння підходів до оцінки ефективності соціальних проєктів, моніторингу результатів і забезпечення сталості ініціатив.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (фахові) (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел

ЗК9. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді

ЗК13. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК15. Здатність використовувати в професійній діяльності філософське знання для визначення стратегій і якісних характеристик перетворень в соціумі та політикумі.

СК16. Здатність використовувати соціогуманітарні технології для аналізу і прогнозування суспільно-політичних процесів на місцевому, регіональному та глобальному рівні.

4. Результати навчання. Здобувач має досягти або вдосконалити програмні результати навчання:

ПРН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ПРН18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни ЗВО повинен **знати**:

- сутність, принципи, етапи та методологію соціального проєктування;
- основні підходи до аналізу соціальних проблем і потреб громади;
- структуру, логіку та компоненти соціального проєкту (мета, завдання, цільова група, ресурси, очікувані результати, моніторинг та оцінка ефективності);
- методи збору та аналізу соціальної інформації для обґрунтування актуальності проєкту;
- сучасні філософські концепції соціальних змін і трансформацій суспільства, що застосовуються у сфері соціального управління та громадських ініціатив.

Здобувач вищої освіти повинен **вміти**:

- визначати соціальні проблеми, потреби та ресурси громади, на які може бути спрямована проєктна діяльність;
- формулювати мету, завдання, очікувані результати та критерії успіху соціального проєкту;
- розробляти концепцію, структуру та план реалізації соціального проєкту або програми;
- здійснювати пошук і залучення партнерів, донорів, волонтерів та інших стейкхолдерів;
- застосовувати навички критичного мислення, аналітичного підходу та міждисциплінарних методів при вирішенні соціальних проблем.

5. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання з дисциплін «Соціологія», «Аналітика соціогуманітарної сфери», «Інформаційно-аналітична діяльність».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24
Лабораторні заняття	16
Самостійна робота	80
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	4 (120)

Форма проведення занять: лекційні, семінарські заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів, які подані в зазначеній системі опрацювати теми, які визначені для самостійної роботи.

7. Тематика курсу.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади соціального проєктування

Тема 1. Вступ до проєктного менеджменту. Роль проєктної діяльності у суспільстві

Поняття «проєкт», «програма», «проєктний менеджмент» та їх взаємозв'язок. Історичний розвиток проєктного менеджменту як дисципліни. Соціальні проєкти: специфіка, цілі, відмінність від комерційних проєктів. Роль соціального проєктування у розвитку громадянського суспільства. Філософське осмислення проєктної діяльності як форми соціальної дії.

Тема 2. Життєвий цикл проєкту

Основні етапи життєвого циклу проєкту: ініціація, планування, реалізація, моніторинг, завершення. Особливості життєвого циклу соціальних проєктів. Ключові документи, що супроводжують кожен етап проєкту. Ролі та відповідальність учасників на різних стадіях реалізації проєкту. Типові ризики на кожному етапі життєвого циклу та шляхи їх мінімізації.

Тема 3. Підготовчий етап проєктної діяльності

Визначення та аналіз соціальної проблеми або потреби громади. Методи збору інформації: анкетування, фокус-групи, інтерв'ю, спостереження. Визначення цільової групи та зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Формулювання мети та завдань проєкту. Побудова дерева проблем та дерева цілей.

Тема 4. Формування загальної стратегії проєктної діяльності

Поняття стратегії та стратегічного підходу в соціальному проєктуванні. Визначення місії, бачення та цінностей проєкту. Постановка стратегічних і тактичних цілей. Вибір оптимальної моделі реалізації проєкту. Узгодження стратегії проєкту з політикою громади, державними пріоритетами та цінностями сталого розвитку.

Змістовий модуль 2. Реалізація соціального проєкту

Тема 5. Планування проєкту

Поняття планування та його роль у системі управління проєктом. Розробка логіко-структурної схеми (логфрейму) проєкту. Визначення ресурсів, необхідних для реалізації проєкту. Планування ризиків і механізмів реагування. Формування плану комунікацій між учасниками проєкту.

Тема 6. Розробка календарного плану проєктної діяльності

Поняття календарного плану: зміст, структура, завдання. Визначення ключових етапів і термінів реалізації проєкту. Використання інструментів (діаграма Ганта, сіткові графіки тощо). Контроль виконання запланованих заходів. Коригування графіка при зміні умов чи ресурсів.

Тема 7. Бюджетування проєкту. Критерії ефективності

Принципи складання бюджету соціального проєкту. Основні статті витрат і способи їх обґрунтування. Джерела фінансування: гранти, пожертви, партнерські внески. Ефективність використання ресурсів: економічні та соціальні показники. Методи оцінки результативності та впливу проєкту.

Тема 8. Основи грантрайтингу

Поняття гранту, грантодавців і донорських програм. Структура та логіка написання грантової заявки. Вимоги до опису проблеми, цілей, методів і очікуваних результатів. Типові помилки при підготовці грантових заявок. Практичні поради щодо успішного залучення грантових ресурсів.

Тема 9. Інструменти участі

Поняття участі (participation) та її рівні в соціальному проєктуванні. Форми участі громадськості у прийнятті рішень: консультації, опитування, громадські слухання тощо. Методи залучення громади до планування і реалізації проєктів. Значення партисипативного підходу для сталого розвитку громади.

Тема 10. Фандрейзинг

Поняття та принципи фандрейзингу. Методи пошуку та залучення фінансових і матеріальних ресурсів. Комунікаційні стратегії у фандрейзинговій діяльності. Побудова довгострокових відносин із донорами та партнерами. Етичні стандарти фандрейзингової діяльності.

Тема 11. Картування громад

Поняття «картування громади» та його мета. Методи збору даних про ресурси, проблеми та потенціал громади. Використання соціальних карт, мап активів та мережових діаграм. Інструменти візуалізації даних (Google Maps, Miro, Maptionnaire тощо). Використання результатів картування для розробки соціальних проєктів.

Тема 12. Закриття проєкту

Завершальний етап життєвого циклу: основні завдання та процедури. Оцінювання результатів і впливу проєкту. Підготовка звітності перед донорами, партнерами, громадою. Поширення результатів і комунікація досягнень (PR, звіти, презентації). Уроки, висновки та перспективи подальших ініціатив.

Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до проектного менеджменту. Роль проектної діяльності у суспільстві.	2
2	Життєвий цикл проекту.	2
3	Підготовчий етап проектної діяльності.	2
4	Формування загальної стратегії проектної діяльності.	2
5	Планування проекту.	2
6	Розробка календарного плану проектної діяльності.	2
7	Бюджетування проекту. Критерії ефективності.	2
8	Основи грантрайтингу.	2
9	Інструменти участі	2
10	Фандрейзинг	2
11	Картування громад	2
12	Закриття проекту	2
Разом		24

Теми семінарських (практичних) занять

№	Назва теми	Години
1	Вступ до проектного менеджменту. Роль проектної діяльності у суспільстві.	2
2	Життєвий цикл проекту.	2
3	Підготовчий етап проектної діяльності.	2
4	Формування загальної стратегії проектної діяльності.	2
5	Планування проекту.	2
6	Розробка календарного плану проектної діяльності.	2
7	Бюджетування проекту. Критерії ефективності.	2
8	Основи грантрайтингу	2
Разом		16

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль проектної діяльності у вирішенні проблем громади	10
2	Підготовчий етап проектної діяльності. Пошук ідей	10
3	Метод «Картування громади».	10
4	Планування проекту.	10
5	Логіко-структурний підхід у проектній діяльності.	10
6	Основи фандрейзингу.	10
7	Правила написання проектної заявки.	10
8	Портфоліо громадської організації.	10
Разом		80

8.

8.

С

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/plozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf. Система оцінювання знань з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. ЗВО може набрати до 60% (60 балів) підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 40% (40 балів) підсумкової оцінки на екзамені, які сумуються в загальну оцінку за курс. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, зарахування результатів неформальної освіти та виконання самостійної роботи. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання існують білети. Білети складаються з двох питань (1 та 2 теоретичні питання – до 40 балів). У 35-40 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 30-35 балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 20-25 балів ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 10-20 балів ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування проводиться під час семінарських занять і включає перевірку знань здобувачів вищої освіти з будь-якого питання, винесеного на семінар (за вибором викладача). Також до усного опитування зараховується відповідь на питання інших здобувачів освіти, участь у дискусії, коментування відповідей колег, а також відповіді на питання для повторення з тем, що були вивчені раніше.

	Максимальна кількість балів — 5 балів — виставляється здобувачу, який продемонстрував повну підготовку до всіх питань теми, включно з питаннями, винесеними на самостійне опрацювання, логічність, послідовність і глибину викладу, уміння робити узагальнення та аргументовані висновки, а також активну участь у дискусії. Оцінювання здійснюється за такими рівнями: на «відмінно» (5 балів) оцінюється відповідь, яка є повною, логічною, аргументованою, з демонстрацією глибокого розуміння матеріалу, правильним використанням термінології та прикладів, активною участю у семінарі. На «добре» (4 бали) оцінюється відповідь, що є правильною та послідовною, але має окремі неточності чи неповноту викладу, без достатньої аналітичної глибини. На «задовільно» (3 бали) виставляється за поверхневу відповідь, у якій здобувач володіє лише основним змістом теми, проте допускає пропуски чи неточності у висвітленні теоретичних положень, демонструє слабку активність у дискусії. На «низький рівень» (2 бали) оцінюється фрагментарна або непослідовна відповідь із помилками у термінології, що свідчить про часткове розуміння теми. На «незадовільно» (0–1 бал) оцінюється відповідь, яка не розкриває суті питання, є неправильною або відсутня. За кожне виконане завдання здобувач вищої освіти отримує певну кількість балів, пропорційну рівню підготовки та активності. Оцінювання роботи на семінарських заняттях враховує такі складові: відповідь на основне питання семінару або виконання індивідуального завдання, доповнення до відповідей інших учасників, участь у дискусії, а також постановку питань викладачу або колегам. Загальна максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за роботу на семінарських заняттях протягом семестру, становить до 60 балів, залежно від кількості тем і змістових модулів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового семестрового контролю допускаються ЗВО, які виконали всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 20 балів і більше. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (20 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

	На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються директором ННІ за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.
--	---

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади соціального проектування</i>		0...30
1	Вступ до проєктного менеджменту. Роль проєктної діяльності у суспільстві.	0...5
2	Життєвий цикл проєкту.	0...5
3	Підготовчий етап проєктної діяльності.	0...5
4.	Формування загальної стратегії проєктної діяльності.	0...5
	Самостійна робота	10
<i>Змістовий модуль 2. Реалізація соціального проєкту</i>		0...30
1	Планування проєкту.	0...5
2	Розробка календарного плану проєктної діяльності.	0...5
3	Бюджетування проєкту. Критерії ефективності.	0...5
4	Основи грантрайтингу	0...5
	Самостійна робота	10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (Екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)
		для екзамену
90 – 100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
66-74	D (задовільно)	задовільно
60-65	E (достатньо)	
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення. Для проведення лекційних та семінарських (практичних) занять можуть використовуватися мультимедійний проектор, ноутбук, система відеоконференцзв'язку Microsoft Teams (для дистанційного або змішаного навчання), навчальна платформа Moodle.

10. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення лабораторних/практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Семінарські заняття необхідно здавати своєчасно, відповідно до визначеного розкладу занять. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні контрольних та розрахунково-графічних робіт (КР/КП) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

1. Азарова Т. В., Абрамов Л. К. Технологія оцінки соціальних програм та проєктів. Кіровоград. ІСКМ, 2019. 100 с.
2. Інноваційно-проєктна і грантова діяльність. Навчально-методичний посібник для здобувачів наукового ступеня доктора філософії з освітніх, педагогічних наук галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. / Укладач: Громов Є.В. Вінниця : ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2023. 130 с.
3. Організація проєктної діяльності учнів: навчально-методичний посібник для студентів освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форми навчання / уклад. З. Возна. Умань : «ВПЦ» Візаві. 2019. 267 с
4. Проєктна діяльність у системі професійної (професійно-технічної) освіти: практичний посібник / В. О. радкевич, О. В. Бородієнко, Л.П. Пуховська, О. А. Самойленко, О.П. Радкевич, Н. В. Базелюк. Житомир: «полісся», 2020. 236 с.
5. Проєктна діяльність учнів професійно-технічних навчальних закладів: тренінг-курс: навч. посібник / В. М. Аніщенко, М. В. Артющина, Т. М. Герлянд, Н. В. Кулалаєва, М. М. Шимановський та ін.; за заг. ред. Н. В. Кулалаєвої. Житомир: Полісся, 2018. 180 с
6. Романовська Л. Специфіка соціального проєктування у професійній діяльності соціальних працівників. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 21. Т. 3. С. 97–100.

Інформаційні ресурси.

1. Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка». URL: <http://library2.stu.cn.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://elib.nplu.org/>